

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.315/2017/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2018. március 7.
Az ügy tárgya: rágalmazás vétsége
Terhelt: Sz. I.
Első fok: Miskolci Járásbíróság, 12.B.3097/2014/93., ítélet, tárgyalás, 2016. július 5.
Másodfok: Miskolci Törvényszék, 7.Bf.910/2016/8., végzés, tárgyalás, 2017. január 30.
Az indítvány előterjesztője: védő
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rágalmazás vétsége miatt a terhelttel szemben folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát elbírálv a Miskolci Járásbíróság 12.B.3097/2014/93. számú ítéletét, valamint a Miskolci Törvényszék 7.Bf.910/2016/8. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Miskolci Járásbíróság a 2016. július 5-én kelt 12.B.3097/2014/93. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki rágalmazás vétségében [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 179. § (1) bekezdés, valamint (2) bekezdés b) pont], és ezért 1 évi időtartamra próbára bocsátotta.
- [2] A terhelt és védőjének fellebbezései alapján eljárva a Miskolci Törvényszék a 2017. január 30-án kihirdetett 7.Bf.910/2016/8. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő:
- [4] A Polgármesteri Hivatalának Építésügyi és Hatósági Osztálya 2012. május 17-én környezetvédelmi hatósági ellenőrzést tartott a természetben 510. és 514. szám alatt található ingatlanokon. A hatósági ellenőrzésen részt vett a terhelt is, az Egyesület képviselőjeként, ügyféli minőségben, és az ellenőrzött ingatlanokban lakó személyeknek kérdéseket tett fel, továbbá a hatósági ellenőrzésről videofelvételt készített.
- [5] A terhelt a saját maga által készített videofelvételt utóbb kísérszöveggel látta el, majd azt eljuttatta a felhasználónevet viselő személy részére azért, hogy a narrációval ellátott videofelvételt a youtube-on keresztül az internetre feltöltse, melynek megfelelően az érintett felvétel 2012. május 21-én megjelent.

- [6] Ezen túlmenően a terhelt - abból a célból, hogy az internetre már feltöltött videofelvétel még nagyobb nyilvánosságot kapjon - e-mailben egy linket küldött az 1. számú tanúnak, az internetes oldal szerkesztőjének azzal, hogy ha gondolja, tegye közzé. Az 1. számú tanú a felvételt a közzétette.
- [7] A videofelvétel kísérszövege szerint a város jegyzője ellen rendőrségi eljárás van folyamatban, mert lakhatásra alkalmatlan ingatlanokra adott ki lakcímkártyát. A jegyző gyermekvédelmi ellenőrei nem a valós tényeket rögzítik a jegyzőkönyvekben, vagyis meghamisítják a jegyzőkönyveket akkor, amikor észlelik azt, hogy a szülők a törvényi előírás ellenére nem biztosítják a megfelelő lakhatást a gyermek számára, egyszerűen belehamisítják a jegyzőkönyvbe azt, hogy mindent rendben találtak. A terhelt a videofelvétel alá mondott narráció írott változatát a lakásán, mely egyúttal az egyesület székhelye is, az ott tartott számítógép merevlemezén tárolta.
- [8] A korábbi Btk. 137. § 1. pont j) alpontja szerint a jegyző ezen feladatainak ellátása során hivatalos személynek minősül.

II.

- [9] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, annak törvényes okaként a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontját megjelölve. Érdemben a jogerős ítélet megváltoztatását, és a terhelt felmentését kérte.
- [10] Indokai szerint a terheltnek felrőtt azon mondatok, miszerint „a jegyző gyermekvédelmi ellenőrei nem a valós tényeket rögzítik a jegyzőkönyvekben, vagyis meghamisítják a jegyzőkönyveket akkor, amikor észlelik azt, hogy a szülők a törvényi előírás ellenére nem biztosítják a megfelelő lakhatást a gyermek számára, egyszerűen belehamisítják a jegyzőkönyvbe azt, hogy mindent rendben találtak”, nem a jegyző személyére vonatkoznak, hanem más személyek munkahelyi tevékenységét illeti kritikával, következésképp a jegyző becsületét nem sérthetik, és így azokkal - a jegyző személyét sértve - nem is lehet rágalmozást elkövetni. Nem fogadható el a másodfokú bíróság azon indokolása, miszerint a rágalmozás tényállási eleme a célzatosság, azonban a célzatnak nem szükségszerű címezte a sértett.
- [11] Ekként - a védő álláspontja szerint - büntetőjogi értékelés tárgya csak azon állítás lehet, miszerint a jegyző ellen rendőrségi eljárás van folyamatban, mert lakhatásra alkalmatlan ingatlanokra adott ki lakcímkártyát. Az állítást is tartalmazó videót azonban nem a terhelt, hanem a felhasználó töltötte fel, aki nem azonos a terhelttel. Az elsőfokú bíróság egy bűnsegédi jellegű magatartás miatt ítélte el tettesként a terheltet, de a másodfokú bíróság által pontosított tényállás alapján is csak részes (felbujtó) lehet a terhelt. A részesi magatartás azonban rágalmozás esetében sui generis módon nem büntetendő, a tettes felelősségre vonásának hiányában a részes önállóan nem büntethető.
- [12] Az indítvány szerint ez vonatkozik a videofelvételnek az 1. számú tanú részére továbbküldésére is, melyet a másodfokú bíróság is „csak feltételes módon és az utalás szintjén” vizsgált, és így ez a terhelti magatartás nem is nyert büntetőjogi értékelést. Ebben az esetben is azonban csak részesi magatartásról lehetne szó, ami ekként ugyancsak nem lenne önállóan értékelhető.
- [13] A védő szerint a más előtti elkövetés - mint a bűncselekmény törvényi tényállási eleme - az internetre való feltöltéssel valósul meg. Mivel ezt nem a terhelt valósította meg, ekként legfeljebb részben meríthette ki a törvényi tényállást, a más előttiség - és ezzel okszerű összefüggésben a nagy nyilvánosság előtti elkövetés minősítő körülménye - azonban a terheltnek nem róható fel. A társtettesi elkövetés szóba jöhetne, ehhez azonban szükséges lett volna az ismeretlenül maradt feltöltővel szemben is a büntetőeljárás lefolytatása, és az, hogy így kettejük közös, szándékegységben megvalósuló cselekvősége nyerjen értékelést. Ennek hiányában azonban az ismeretlenül maradt feltöltőnek a büntetőeljárás keretében nem értékelt magatartása a terhelt terhére nem róható, és így a nagy nyilvánosság előtti elkövetés sem.
- [14] A védő utalt arra is, hogy a terhelt egyesületi elnökként, ügyfélként vett részt, és fejtette ki a véleményét a hatósági eljárásban. Ezért - az EBH 2011.2394. számú határozatban kifejtett

íránymutatásra tekintettel - a terhelt büntetőjogi felelőssége fel sem merülhet.

III.

- [15] A Legfőbb Ügyészség a BF.1223/2017/1. számú átiratában az indítványt alaptalannak tartotta, és a támadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.
- [16] Indokai szerint a videofelvételt a terhelt látta el olyan tartalmú narrációval, ami a jegyző személyével összefüggésben különböző, a becsület csorbítására alkalmas tényállításokat tartalmazott. A terhelt lényegében a jegyzővel szemben folyamatban lévő büntetőeljárásról tett említést. Azt a tényt hozta mások tudomására, miszerint a Polgármesteri Hivatal ellenőrzést folytató munkatársai - akik a jegyző irányítása, felügyelete alatt dolgoznak, és akikkel szemben a munkáltatói jogokat a jegyző gyakorolja - rendszeresen bűncselekményeket követnek el.
- [17] A terhelt célja az volt, hogy az általa készített narrációval ellátott felvételt minél több ember megismerhesse. A terhelt a rágalmazás vétségének valamennyi törvényi tényállási elemét megvalósította már önmagában azzal, hogy a felvételt a felhasználónevű ismeretlen személy, valamint az 1. számú tanú tudomására hozta. Ezáltal a más előtti elkövetés megvalósult. Ezen túlmenően pedig a terhelt az említett két személlyel a videót azért ismertette meg, hogy rajtuk keresztül azok a nagy nyilvánosság számára is hozzáférhetőek legyenek. Mivel a terhelt ezzel maga is tényállási elemet valósított meg, így a bűncselekménynek a tettese. Büntetőjogi felelősségének megállapítása szempontjából pedig nincs jelentősége annak, hogy a felhasználónevű személy, illetve az 1. számú tanú felelősségre vonása miért maradt el.
- [18] Az ügyészi álláspont szerint a terhelt a becsület csorbítására alkalmas tények állítását nem hatóság előtt, avagy hatósági eljárás kezdeményezése érdekében, hanem a nagy nyilvánosság előtt tette meg. A jogellenesség hiánya akkor állna fenn, ha a terhelt a jegyző vagy munkatársai ellen valamilyen eljárást kezdeményezett volna, és a hivatkozott tényeket annak keretében állította volna.
- [19] A védő utóbb indítványát írásban kiegészítette. Ebben megismételte, hogy - álláspontja szerint - a terhelttel szemben büntetőjogilag értékelhető magatartás csak a videofelvételnek a felhasználónevű személy részére való megküldés lehet. A megküldés valóban azért történt, hogy azt a nevezett személy az internetre feltöltse, azonban így a tényállási elemek egyik részét a terhelt, másik részét az ismeretlen személy valósította meg. Ekként pedig a terhelt magatartása önmagában nem tényállásszerű, a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapításához pedig az ismeretlen személynek is az eljárás alanyának kellett volna lennie, terheltként.
- [20] A védő álláspontja szerint a terhelt és az ismeretlen személy magatartása csak együttesen eredményezheti a vád tárgyává tett bűncselekmény minősített esetének maradéktalan megvalósulását. Alapvető logikai hiba, hogy a terhelt által megvalósított tényállási elemmel érintett „más személynek” a bíróság olyan személyt tekintett, aki saját magatartásával maga is tényállási elemet valósított meg. Ezért a videofelvételnek a felhasználónevű személy részére való megküldése a terhelt részéről a bűncselekmény tényállásszerű megvalósulását az esetleges közös elkövetés okán nem eredményezheti.
- [21] Az 1. számú tanú részére való megküldés pedig azért nem képezheti a terhelt büntetőjogi felelősségének alapját, mert a videó addigra már az interneten bárki számára hozzáférhető volt, a korábbi feltöltéssel már a más előtti, és a nagy nyilvánosság előtti elkövetés is maradéktalanul megvalósult.

IV.

- [22] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.
- [23] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

- [24] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a jogerős ítélettel szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja. E jogorvoslat kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető. A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálat során a jogerős ítéletben megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.
- [25] A védő a felülvizsgálat törvényi okaként a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontját jelölte meg. E törvényhely alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bíróság jogerős ítéletében a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabott ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmazott, illetve a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztette fel. Az indítványban a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati oknak megfeleltethető érv, indok azonban nincs.
- [26] Az indítvány kizárólag - a büntetőjogi felelősség hiánya okán - a terhelt felmentését célozta.
- [27] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján valóban felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét [a Be. 423. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével] a büntető anyagi jogszabályok megsértése miatt állapította meg. Az indítvány - tartalma szerint - e feltételeknek felel meg. Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét megállapította.
- [28] Kétségtelen, miszerint az ellenőrzést végző gyermekvédelmi ellenőrök tevékenységével kapcsolatban tett terhelti kijelentések nem vonhatók a jegyző sérelmére elkövetett rágalmozás körébe, e bűncselekmény kapcsán a terhelt büntetőjogi felelősségének alapját nem képezik. A terhelt a velük kapcsolatban állítottakat közvetlenül nem hozta összefüggésbe a sértett személyével, nem állította, hogy az ellenőrök a jegyző felhívására, vagy akár csak a tudtával végeznék - az általa állított módon - a tevékenységüket. A polgármesteri hivatal munkatársai - amint azt átíratában a Legfőbb Ügyészség is kifejtette - végső soron a jegyző irányítása és ellenőrzése alatt végzik a hivatali tevékenységüket, felettük a munkáltatói jogokat a jegyző gyakorolja. Ebből azonban nem következik, hogy a velük kapcsolatban tett tényállítások a jegyző becsületének csorbítására vonatkoznak. Ez olyan spekuláció lenne, ami a verbális bűncselekmény esetében tényből tényre való következtetést jelentene, holott ezen cselekmény az adott szó kimondásával, elhangzásával egyben rögzült, lezárt tartalmúvá válik.
- [29] Ezzel szemben az az állítás, miszerint a jegyzővel szemben a lakhatásra alkalmatlan ingatlanokra kiadott lakcímkártyák miatt büntetőeljárás van folyamatban, konkrét, és kétségtől a jegyző személyére vonatkozó tényállítás.
- [30] Az ítélezési gyakorlat következetes abban, miszerint általában becsület csorbítására alkalmas az olyan tény állítása, híresztelése, ami valósága esetén büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhat a sértett ellen, és annak türéseire még a közszereplő sem kötelezett (EBH 2014.B.16.I., BH 2011.186., BH 1999.434.II.). Ugyanígy annak a ténynek az állítása, hogy valaki egy bűncselekmény elkövetésének „részesé” volt, szintén alkalmas a becsület csorbítására (BH 2015.323.). Következésképp nem lehet vitás, hogy ugyancsak alkalmas a becsület csorbítására annak állítása is, miszerint a konkrétan meg is jelölt bűncselekmény miatt már a büntetőeljárás is folyamatban van a megnevezett személlyel szemben.
- [31] Ekként, mivel az irányadó tényállás tartalmaz a terhelt által a sértett vonatkozásában tett, becsület csorbítására alkalmas tényállítást, a felrótt bűncselekmény tényállásszerű, a terhelt felmentésére nem kerülhet sor. A bűncselekmény ezen törvényi tényállási elemét megvalósító kijelentések száma, terjedelme (ugyanazon sértettre vonatkozóan) pedig nemcsak a büntetőjogi felelősség megállapítása, de a cselekmény jogi minősítése kapcsán is közömbös.
- [32] Az indítvány szerint, mivel a terhelt személyében - a videofelvétel narrációjának elkészítésével - csak részesi magatartást valósított meg, így büntetőjogilag felelősségre vont tettes hiányában cselekménye (tényállásszerűség hiányában) bűncselekményt nem valósít meg. Ezen okfejtés

azonban kiindulópontjában, és következtetésében téves. Az irányadó tényállás alapján ugyanis a terhelt nem részese, hanem tettese a neki felrótt bűncselekménynek. A tettes büntetőjogi felelősségre vonásának elmaradása pedig még részes esetében sem jelentené a büntetőjogi felelősség megállapításának akadályát, amint nem gátja a társtettes felelősségre vonásának a többi társtettes felelősségre vonásának - bármilyen okból való - elmaradása sem. Jelen ügyben az utóbbiról van szó.

- [33] Kétségtelen, hogy az irányadó tényállás szerint a terhelt által készített narrációval ellátott videót első ízben az ismeretlenül maradt felhasználónevű személy tette közzé a youtube videómegosztó csatornán, majd utóbb az 1. számú tanú a weboldalon. A felvételt azonban mindkét esetben a terhelt, és pedig a nyilvánosságra hozatal szándékával juttatta el a későbbi közzétevőkhöz. A terhelt ezzel nem csupán segítette, avagy rábírta nevezetteket a becsület csorbítására alkalmas tényállítás nagy nyilvánosság előtt való megtételére, hanem értelmileg (intellektuálisan) közreműködött annak létrehozásában, lebonyolításában, amikor a szöveget megszerkesztette, és csupán a feltöltést végezték technikailag más személyek, de a terhelt szándékának megfelelően.
- [34] Mindemellet a második nyilvánosságra hozatal is a bűncselekmény része. A korábbi Btk. 179. § (1) bekezdése ugyanis nem tartalmaz [de a 2012. évi C. törvény - a jelenleg hatályos Btk. - 226. § (1) bekezdése sem] olyan feltételt, hogy a bűncselekmény csak más előtt még meg nem tett tényállítással követhető el, sőt az elkövetési magatartások között külön is nevesíti a törvény a „híresztelést”, ami fogalmilag a már ismert tény állítása tekintetében valósítható meg. Tehát nincs szó arról, hogy minden rágalmozó tényállítás csak egyszer tehető meg, annak további megismétlése már minden esetben büntetlen lenne. Jelen ügyben is a becsület csorbítására alkalmas tény nagy nyilvánosság előtt két alkalommal megtett „állításáról” van szó, ami mindkét esetben a terheltnek az elkövetéshez való aktív értelmi hozzájáruló magatartásával, annak kifejtésével valósult meg.
- [35] A tényállítás „más előttiisége” hiányának akkor lenne jelentősége, ha a terhelt által a saját maga részére készített felvételt és szöveget a közzétevők a terhelt tudtán kívül szerezték volna meg, és szándéka ellenére tették volna közzé. A nagy nyilvánosság előtti elkövetés minősítő körülményének megállapítása pedig akkor lenne törvénysértő, ha a terhelt mindkét közzétevőnek kifejezetten csak saját megtekintés céljából küldte volna meg a felvételt. Az irányadó tényállás azonban mindennek ellenkezőjét rögzíti.
- [36] Ekként a terhelt tettese, azon belül társtettese a neki felrótt bűncselekménynek. E megállapításnak nem akadály a társtettesek büntetőjogi felelősségre vonásának elmaradása, azt a bíróság törvényes vád hiányában nem is vizsgálhatta [Be. 2. § (3) bekezdés első fordulat]. A korábbi Btk. 20. § (3) bekezdése szerint a társtettesek a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását, egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg. Következésképp a terheltnek az ítéletben felrótt (társ)tettesi magatartás a minősített rágalmozás vétsége vonatkozásában maradéktalanul tényállásszerű. A társtettesi helyett tettesi elkövetői alakzat megállapítása pedig önmagában nem lehet - egyébként sem - felülvizsgálat tárgya.
- [37] Megjegyzi a Kúria, hogy még a részes büntetőjogi felelőssége megállapításának sem képezne akadályát a tettes ismeretlenül maradása (EBH 2015.B.14.II.), vagy felelősségre vonásának bármilyen más okból való elmaradása, feltéve, hogy tettesi alapcselekmény a vádban felrótt.
- [38] Az indítványban foglaltak kapcsán végül megjegyzi a Kúria, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a hatóság előtt már folyamatban lévő ügyben (EBH 2004.1011., BH 2004.305., BH 1994.295.), illetve a hatósági eljárást megindító beadványban (EBH 2011.2394.) az érintett által, az őt megillető jogok keretei között az ügy tárgyával, az abban érintett más személlyel összefüggésben az ügy tisztázása érdekében tett - gyalázkodástól, becsmérléstől mentes - tényállítás nem valósít meg bűncselekményt akkor sem, ha az a becsület csorbítására alkalmas.
- [39] Ezzel szemben jelen esetben a terhelt a felrótt kijelentést nem a hatóság előtt - nem a már folyamatban lévő közigazgatási eljárásban, illetve nem más eljárás kezdeményezéseként - tette meg, hanem a nyilvánosság felé, és nem is az ügy tisztázása érdekében, az eljárásban érintett más személyre, hanem az eljárást folytató hatóság vezetőjére vonatkozóan. A jogellenesség hiánya tehát

erre tekintettel sem merülhet fel.

- [40] Ekként a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és miután egyéb, a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértést nem észlelt, a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

V.

- [41] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [42] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2018. március 7.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző